

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Sekretariatet för EU och internationella frågor

Rådets möte (jordbruks- och fiskeministrarna) den 26 maj 2026

Kommitterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter
3. Handelsrelaterade jordbruksfrågor

Information från kommissionen

Diskussion

Ansvarigt statsråd

Benjamin Dousa

Förslagets innehåll

I likhet med rådsmötet i mars kommer kommissionen att ge en uppdatering om det senaste på handelsområdet, med fokus på aktuella internationella och bilaterala handelsfrågor.

WTO:s fjortonde ministerkonferens (MC14), den 26-29 mars i Kamerun, resulterade inte i några större konkreta framsteg, allra minst inom jordbruksförhandlingarna och ansträngningarna att samarbeta kring tryggad livsmedelsförsörjning. Det reguljära förhandlingsarbetet i Genève återupptas nu med målsättningen att göra tydliga framsteg den kommande tiden och att bygga vidare på det arbete som lagts ned inför och under MC14.

EU driver sin frihandelsagenda vidare, och det tekniska arbetet med de politiska överenskommelserna med Indien och Australien fortskrider. Mercosuravtalet har tillämpats provisoriskt sedan den 1 maj.

Relationen med USA fortsätter att vara aktuell, och målsättningen är att rådet och Europaparlamentet i närtid ska komma överens om de två förordningar som reglerar sänkningen av EU:s tullnivåer som en del av den politiska ramöverenskommelsen med USA i somras.

Uppdatering om möjliga handelsbegränsningar mot Ryssland och Belarus samt händelseutvecklingen i Mellanöstern är även att vänta.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen arbetar aktivt för att försvara och stötta den regelbaserade internationella ordningen, där WTO utgör kärnan i det globala handelssystemet. Regeringen anser det beklagligt att WTO-medlemmarna inte kunde komma överens på MC14, men framhåller att WTO fortsatt är en fungerande organisation även om den behöver moderniseras för att möta dagens utmaningar.

Regeringen välkomnar att Mercosuravtalet nu tillämpas provisoriskt och stödjer den fortsatta processen att få frihandelsavtalen med Indien och Australien godkända. Regeringen står även fast vid sitt stöd för de pågående förhandlingarna om nya frihandelsavtal.

Regeringen konstaterar att handelsrelationen med USA präglas av osäkerhet, men anser att ramöverenskommelsen bör genomföras så snart som möjligt för att skapa tydlighet och förutsägbarhet för svenska företag.

EU:s arbete med att underlätta handeln med Ukraina förblir centralt, samtidigt som unionen måste fortsätta minska Rysslands kapacitet att föra sitt fullskaliga anfallskrig. Sverige fortsätter tillsammans med några likasinnade medlemsstater att driva frågan om ytterligare handelsbegränsningar mot fiskesektorn i Ryssland och Belarus.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Handelsrelaterade jordbruksfrågor var föremål för information i miljö- och jordbruksutskottet den 26 mars och samråd med EU-nämnden den 27 mars inför jordbruks- och fiskerådet den 30 mars.

Fortsatt behandling av ärendet:

-

Faktapromemoria:

-

4. Tillgång till gödselmedel till överkomliga priser i EU - stöd till jordbrukare samt främjande av motståndskraftiga livsmedelssystem och överkomliga livsmedelspriser

Diskussion

Ansvarigt statsråd:

Peter Kullgren

Förslagets innehåll och bakgrund:

På rådsmötet väntas en diskussion om tillgång till gödselmedel till överkomliga priser i EU. Detta mot bakgrund av att kommissionen den 19 maj förväntas anta en handlingsplan om gödselmedel samt den senaste tidens stigande gödselmedelspriser med anledning av den geopolitiska utvecklingen och den pågående krisen i Mellanöstern.

Sverige har länge varit beroende av importerat gödselmedel, vilket har gjort lantbruket i Sverige sårbart för internationella störningar. Priserna på naturgas, gödsel och drivmedel har stigit kraftigt, särskilt till följd av störningar i globala handelsflöden och ökade risker kring viktiga transportleder som Hormuzsundet.

Kommissionen uppger att handlingsplanen kommer bygga vidare på tidigare arbete som bland annat antogs i ett meddelande 2022 samt bland annat innehålla ett paket med åtgärder för att stödja både EU:s jordbrukare och gödselindustrin. Den ska omfatta både långsiktiga, strukturella åtgärder och kortsiktiga åtgärder som syftar till att stödja EU:s mineralgödselindustri,

stödja jordbrukarna samt säkerställa diversifiering och alternativa gödselmedel, samtidigt som EU:s klimatambitioner upprätthålls. På kort sikt handlar det om att säkra tillgång till gödselmedel till ett överkomligt pris. På längre sikt vill kommissionen främja ett mer effektivt och hållbart användande av näringsämnen samt påskynda övergången till koldioxidsnåla och cirkulära gödselmedel.

Sverige har goda förutsättningar för produktion av gödsel med låg klimatpåverkan. Det pågår flera initiativ som använder redan etablerade och nya tekniker för gödselproduktion, där ambitionen dessutom ofta är fossilfrihet, giftfrihet och cirkularitet. Ett av de stora hindren för att etablera ny gödselproduktion är de höga investeringskostnaderna, där produktionskostnaden idag överstiger kostnaden för konkurrerande produktion utanför EU med lägre klimatnytta och större negativ miljöpåverkan.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen välkomnar kommissionens initiativ till en handlingsplan om gödselmedel. Det är viktigt att EU verkar för en ökad försörjningsförmåga genom att skapa förutsättningar för en robust och motståndskraftig livsmedelsförsörjning.

När det gäller kortsiktiga åtgärder står regeringen bakom EU:s beslut om det tillfälliga statsstödsregelverket som öppnar upp möjligheten för att ge stöd för kostnadsökningar vad avser gödselmedel och diesel. Regeringen välkomnar även kommissionens förslag att under ett år upphäva den gemensamma tulltaxans tullar på ammoniak, urea och vissa andra kvävebaserade och sammansatta gödselmedel från andra länder än Ryssland och Belarus, genom tullfria tullkvoter.

Regeringen anser även att insatser för att öka transparensen på gödselmarknaden och för att hålla internationell handel av gödsel öppen och diversifierad är positiva och bör övervägas. Givet situationen i omvärlden är det av stor vikt med diversifierad handel.

Gällande de långsiktiga åtgärderna behöver fokus vara på att se över de olika möjligheterna till inhemsk produktion av insatsvaror inom EU. Regeringen anser att bland annat grundläggande lönsamhet, forskning och innovation är viktiga delar. Därtill anser regeringen att potentialen för en mer effektiv

hantering av näringsämnen är stor och underutnyttjad. Det är viktigt att se över om det finns regulatoriska hinder eller flaskhalsar som hämmar den inhemska produktionen av alla typer av gödselproduktion. Sverige anser att ett av de stora hindren för att etablera ny gödselproduktion är de höga investeringskostnaderna

Regeringen konstaterar att det fortsatt finns utmaningar med höga priser på insatsvaror, särskilt gödselmedel, både på nationell nivå och i EU. Det är angeläget att nära följa utvecklingen på jordbruksmarknaderna med anledningen av kriget i Mellanöstern för att få en bild av aktuella utmaningar.

Regeringen anser att transparent och uppdaterad marknadsinformation bidrar till en bättre fungerande marknad. Kommissionen har här en viktig roll i att övervaka att handeln fungerar samt hur tillgången ser ut.

För att möta dessa utmaningar anser regeringen att EU behöver underlätta ny innovation och teknikutveckling samt tillämpa ett helhetsperspektiv i arbetet med att förbättra tillgången till gödsel och effektivisera användningen av växtnäringsämnen. Det behövs långsiktiga spelregler som inte riskerar att hindra innovation. Sverige har flera initiativ på gång, och kan bidra konstruktivt till att EU nu tar nästa steg från analys till faktisk produktionskapacitet.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan har ej tidigare behandlats.

Fortsatt behandling av ärendet:

-

Faktapromemoria:

-